

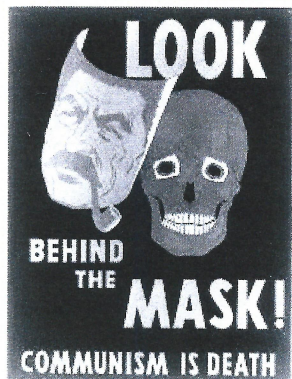

ŐRZŐ

A POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozatának kiadványa
VI. évfolyam 22. szám 2020. június

„A hagyományörzés nem a hamu megtartása, hanem a láng továbbvitele.”
Morus Tamás

**Tíz ok, amiért antikommunistának kell
maradnunk**

*Még ma is több százmillió embert sújt
a vörös diktatúra*

Forrás: 24.hu

Felirat: Nézz az álarc mögé! A kommunizmus maga a halál

Alábbi írásunk Paul Goble amerikai politikai elemző és Oroszország-szakértő 2016. június 9-i beszédének rövidített és szerkesztett változata. A szónoklat Washingtonban hangzott el, amikor a szakértő megkapta a Truman-Reagan Szabadság-érmet a Kommunizmus Áldozataira Emlékező Alapítvány rendezvényén. A beszédet angolból fordította, rövidítette és szerkesztette Ámon Antal.

A demokratikus forradalmak győzelmével először Kelet-Európában, majd a Szovjetunióban is, sokan úgy gondolták, hogy már nem fontos folytatni az antikommunista küzdelmet. A győzelem érzése és az a hiedelem, hogy a világ elérte a „történelem végét” és belépett a „civilizációk ütközésének” korszakába, amikor az ideológiák elvesztik fontosságukat, azt a látszatot keltette, hogy a kommunizmusról való beszéd idejétmúlttá vált.

Azóta megtanulhattuk, hogy sok volt kommunista országban a régi kommunisták hatalomban maradtak, csak a pártok neve változott. Több százmillió ember él még kommunista diktatúra alatt például Kínában, Vietnámban, Kubában és másutt.

Ezért a kommunizmusról életmentően fontos tovább beszélni. Így említek tíz okot arra, hogy miért maradtam antikommunista továbbra is és miért tartom ezt még fontosabbnak most, mint akár a hidegháború alatt.

---

1. Először is kötelesek vagyunk tisztelni azok előtt, akik szenvedtek a kommunizmus alatt.

Nem volt még olyan politikai vagy gazdasági rendszer, amely több áldozatot szedett, mint a kommunizmus.

A kommunizmus százötven millió erőszakos, idő előtti halált okozott eddig és további millióktól megvonta a természetes jogait és lehetőségeit.

Csak az áldozatok emlékezetével és tiszteletével lehetünk hűek magunkhoz és értékrendünkhöz. Az emlékezéssel biztosíthatjuk, hogy az elkövetkező generációk már ne éljenek ilyen rendszerekben. De ennél is többet jelent az, hogy az emlékezéssel bátorítjuk a még küzdőket a kommunista és posztkommunista társadalmakban. Feladataink közé tartozik a múzeumok és emlékhelyek felállítása, az oktatás, nevelés elősegítése e témában, a rendhagyó történelemórák szervezése.

2. Szükség van annak felismerésére és kommunikálására, hogy mennyien élnek még a szörnyű rendszer alatt.

Az egyik legnagyobb mítosz a világon az, hogy a kommunizmus befejeződött a hidegháború végével. Nemcsak Kína kommunista még mindig, de Észak-Korea, Vietnám, Kuba és más országok még mindig azok. Ha tehát ami ellen küzdöttünk a hidegháború alatt, az a kommunizmus volt, akkor kötelezettségeink semmit se csökkentek. Kína továbbra is elnyomja Kelet-Turkesztán népét és Tibetet, Vietnám üldözi katolikusait, Észak-Korea atomrakétákkal fenyegetőzik, Kuba ünnepli a forradalmi vezetőit, akik a leggonoszabb bűnök elkövetői voltak a történelem ítélőszéke előtt.

A kommunizmus az emberi lény egyéni jogai és értékei tagadásán alapszik, és mint ilyen, most és mindörökké az ellenlábasa marad a szabad társadalmakat jellemző elveknek.

3. Fel kell fognunk, hogy milyen nehéz kitakarítani a kommunistákat onnan, ahol egyszer megtelepedtek.

A legjobb bizonyíték arra, hogy milyen ravasz a kommunizmus, a volt kommunista országokban található, ahol túl sok esetben találkozunk azzal, hogy milyen nehéz kisöpörni a szörnyet a társadalmi és a politikai életükből.

Ezekben az országokban és Nyugaton is készek voltak nem kommunista-ként elfogadni a kommunistákat, miután egyszerűen lecserélték pártjaik nevét. Bár néhányuk valóban átalakult, hiszen az emberek megváltozhatnak, sokan viszont csak felszínesen változtak, megtartva elrejtett alapvető kommunista eszköztárukat.

Ahogy Litvánia korábbi függetlenségi aktivistája, Vytautas Lansbergis tanította, a kommunizmus sokféle álarc alatt operálhat. Legyőzésükhöz nem szabad figyelembe venni saját maguk ragasztotta címkéiket. Eszközeink a leleplezés, a tájékoztatás és az elkötelezettség nemcsak azok részéről, akik megszenvedték a kommunisták uralmát, hanem azok részéről is, akik anti-kommunistának vallják magukat.

Sem geopolitikai megfontolásból, sem gazdasági érdekből nem szabad velük együttműködni.

4. Biztosítanunk kell azt, hogy a demokratikus társadalmak népei is tudják jól, hogy mi a kommunizmus és mi nem az.

Ebből a szempontból kettős problémával állunk szemben.

Egyfelől, sokan a mai társadalmunkban már nem tudják, hogy a gonoszság milyen különleges formáját képviselte a kommunizmus. Jobb esetben azt gondolják, hogy az csak egy volt a sok politikai elgondolás közül. Roszszabb esetben ünneplendőnek tartják, mert segített legyőzni Hitlert.

Másfelől viszont az a veszély áll fenn, hogy indokolatlanul úgy állítunk be társadalmi és gazdasági rendszereket, mint amelyek előszobái a kommunizmusnak. Ilyen lehet például a svédországi demokratikus szocializmus, pedig a svédek egyáltalán nem szándékoznak kommunizmust bevezetni. És azok sem a kommunista radikalizmus előfutárai, akik nagyobb állami segítséget kívánnak juttatni a szegények számára. Feladatunk mindkét fronton harcolni, hogy az új generációk számára világos legyen az igazság a kommunizmusról, úgy a saját országunkban, mint világszerte.

5. Fel kell ismernünk, ahogy a kommunizmus gonoszsága átlényegült más gonoszságokba, mint például az iszlámizmusba.

Világunk egyik legaggasztóbb valósága az, ahogy az iszlám fenyegetés követte a kommunizmusét, ahelyett, hogy valami új lett volna. A tény, hogy Afganisztánban az antiszovjet dzsihadisták legyőzték a szovjet hadsereget, könnyen becsaphat bennünket.

A demokrácia és a szabadság ellenségei most az iszlámot használják új fegyver gyanánt a kicsorbult kommunizmus helyett. Ez egyébként nem új jelenség. A történelmét meg kell ismernünk ahhoz, hogy fel tudjunk készülni az új kihívásra, amely nagyjából ugyanazt az egzisztenciális fenyegetést jelenti a szabadságra nézve, amit maga a kommunizmus. (Lásd a részletet Charles Sarolea könyvéből, az írás végén.)

6. Harcolnunk kell a kommunista tetteket meghamisító történetírás ellen.

A gyermekeimnek például a professzorai azt tanítják, hogy Sztálin emelte az életszínvonalat a Szovjetunióban, és jobb, boldogabb életet biztosított a szovjet embereknek. A GULAG táborait és az elnyomás többi eszközét kényelmesen elfelejtik vagy eljelentéktelenítik mint mellékes jelenségeket. E beállításnak egyik hírhedt példája volt az a könyv, amely a sztálini társadalmi mobilitást hangsúlyozta, elfeledkezve arról, hogy ezt a társadalmi piramis felsőbb részeit elfoglaló emberek megsemmisítése útján tette lehetővé. (1)

7. El kell kerülnünk azt a hibát, hogy kommunista taktikákat alkalmazzunk a kommunisták elleni küzdelemben.

A hidegháború során valós veszélye volt annak, hogy a Nyugat is a kommunisták által alkalmazott eszközöket használ, szabadságot korlátozó intézkedéseket, cenzúrát vagy bármi mást, a kommunizmus legyőzésének érdekében hivatkozva. Ez a veszély nem múlt el teljesen. Nem használhatunk cenzúrát a kommunizmus ellen, csak jobb információáramlást. Nem vezethetünk be korlátozó intézkedéseket, csak a szabadság egyre szélesebb körű kiterjesztését.

(1) Hasonló jelenség körébe tartozik az, hogy az Európai Unió egyik vezetője, Juncker, 2019-ben Karl Marx szobrát avatta, amit a Kínai Kommunista Párt ajándékozott a kommunizmus alapítója szülővárosának Triernek. Annak a Marxnak, aki többek között a Kommunista Kiáltványt írta, amelyben a társadalmak erőszakos átalakításának programját fektette le. Majd 2020-ban magának Leninnek avattak szobrot Németországban, aki a vörös terror 1918-as bevezetésével szerzett magának örök érdemeket a társadalmakon elkövetett politikai erőszak apostolaként.

Ugyanis mindig csábító a gyors megoldásokhoz fordulni, különösen akkor, amikor a politikai rendszereinket a rövidtávú döntések alkalmazása uralja. Pontosan azért fontos tovább antikommunistának maradni, hogy ne lehessen rossz kompromisszumokkal a demokrácia és a szabadság ellen elkövetni azokat a merényleteket, amelyek a kommunista rendszerek sajátjai. Fel kell ismernünk a fősodratú médiumok alapvető hibáját, amikor hazugságoknak engednek teret, mert összetévesztik az egyensúlyra való igényt az objektivitás követelményével.

8. Újfennt el kell kötelezni magunkat a szabadság és a demokrácia értékei mellett.

Ezek az értékek állandó célként lebegjenek szemünk előtt. És ezen állandó célokért elkötelezetten mindig többet és többet kell tennünk. Olyan társadalomban élünk ugyan, amely ezeket az értékeket becsben tartja, viszont mégis állandó veszélynek vannak kitéve az előbb említett rövidtávú megfontolások miatt. Arról van szó, amit az Egyesült Államok egyik alapító atyja mondott: **azok, akik feláldoznának lényeges szabadságjogokat egy kis ideiglenes biztonságért cserébe, azok sem szabadságot, sem biztonságot nem érdemelnek.**

9. A hidegháború sikeres levezetése után újra fel kell építeni azt a szövetséget, amely mostanra meggyengült.

A hidegháború egyik legfigyelemreméltóbb jelensége az volt, hogy a demokratikus antikommunisták és az emberjogi aktivisták szövetségre léptek az üzleti világgal. Az előbbieket elszörnyülködtek azon, ahogy a kommunisták megtagadták az emberi szabadság értékeit, az üzleti világ pedig megrettent attól, hogy a kommunizmus halálos fenyegetést jelent a szabad piacra és a szabad népekre.

Amíg a hidegháború tartott, ez a szövetség is kitartott. Amint elterjedt az a vélekedés, hogy a hidegháborúnak vége, a szövetség alkotóelemeire esett szét és céljaiért attól kezdve külön küzdött tovább.

Néhány posztkommunista kormány ki is használta ezt a különválást, aminek következtében együttműködés alakult ki a demokratákkal, az emberjogi harcosokkal, és egy másik síkon, az üzleti világgal.

Jegyezzük meg: ha nincs szabad választás és szólásszabadság, akkor nem lesz szabad piac sem, mert nem lesz megbízható joguralom, amely minden szabad piac alapja. Ha pedig nincs szabad piac, akkor előbb vagy utóbb nem lesz szólásszabadság és szabad választások sem.

Ebből következően arra kell törekednünk, hogy a régi szövetség újra összeálljon, inkább, mint tovább működjön a hamis egyéni érdekek mentén.

---

10. Tartsuk észben, hogy mi korábban sem és most sem egy szó ellen küzdünk, hanem az ellen, ami mögötte áll.

Ami a kommunista szó mögött áll, az az emberek szabadságának elvétele. Ha valóban antikommunisták vagyunk, akkor fel kell ismernünk és azt kommunikálnunk is kell másokkal, hogy a kommunizmust csak akkor győzhetjük le, ha az emberek elnyomásának minden formája ellen fellépünk, bármilyen politikai színezet alatt történjék is az.

(Megjelent az Estonian World (Észti világ) 2016. június 13-i számában.)

Eddig az előadás szerkesztett változata. És akkor következnek az 5. pontban említett probléma, nevezetesen: az iszlám világ felhasználásának első jele bolsevik célokra:

„A bolsevisták eredményes politikája, amelyet Keleten 1920-ban kezdtek, a bakui konferencián érte el tetőpontját. A városban, amelyet a brit helyőrség csak nemrég hagyott el, több mint 1800 delegátus jelent meg a Kelet minden részéből.

Zinovjev-Apfelbaum, Petrográd diktátora, aki a kongresszuson elnökölt, gyűjtő megnyitó beszédet mondott, ... a veleje az volt, hogy Angliát legkönnyebben a keleti tartományaiban lehet megsebezni. Kijelentette, hogy ha Indiában bojkotálják az angol ipart, úgy ez méltó felelet lesz a Nagy-Britannia által Oroszország ellen foganatosított határozatra, és ha sikerül Britanniát elzárni a keleti piactól, ez halálos csapás a brit kapitalizmusra és imperializmusra.

A gyűlés végén a bolsevisták drámai jelenetet rendeztek. Az összes küldött felugrált helyeikről és égnek emelt karddal ünnepélyesen örök gyűlöletet és örök harcot esküdtek Anglia, mint az emberi nem elnyomója és a mohamedánok üldözője ellen.

A Bakuban megtartott kongresszus kiáltványt adott ki, melyben Kelet összes népeit felszólítják, hogy kövesse ezt az esküt és kezdje meg a szent háborút Anglia ellen.

A kiáltványt elsőnek Radek-Sobelsohn, a bolsevista propaganda főbiztosa, és Kun Béla, Magyarország volt szovjet diktátora és hóhéra írták alá.”

Forrás: Charles Sarolea: Impressions of Soviet Russia (Benyomások szovjet Oroszországról), 1924. A szerző az Edinburgh-i Egyetem (Skócia) professzora volt 1894 és 1931 között.

Töredékek a mosonmagyaróvári 1956-os emlékhelyek történetéből (2. rész)

Történelmet ír a harminc esztendő kegyeleti krónikája

A mosonmagyaróvári sortűz áldozatairól immár évtizedek óta megemlékezik a helyi közösség. Az emlékhelyek történetének második

részét alábbi írásunkban adjuk közre.

2016-ban az önkormányzat pályázati pénzből térkövel burkolta a Golgotához vezető gyalogos utakat és szikladarabokkal töltötte fel s szórta körbe a Golgotát.

2019. május 11-én a Nemzeti Örökség Intézetének országos Emlékhelye Napja című programjához elkötelezett emlékmegőrzők szerveztek a térré előadásokat, visszaemlékezéseket, versfelolvasásokat, könyvbemutatókat.

1992. október 26. Városháza

Mosonmagyaróvár város Önkormányzatának Képviselőtestülete 1992-ben két ötvenhatos vonatkozású határozatot hozott. Az egyikben hozzájárult, hogy az 1991-ben alakult, de bírósággal 1992. március 30-án bejegyzett Mosonmagyaróvári '56-os Egyesület elhelyezhesse első emléktábláját, még hozzá a Polgármesteri Hivatal Fő utcai bejárata első oszlopának nyugati oldalára, 55x44 cm-es nagyságban. A másik határozat pedig arról szólt, hogy a képviselőtestület az Ipartelepen az 5091/1 hrsz. közterületet (a sortűz helyszíne) 56-os emlékparknak nevezi el. (Ennek megjelenítése sem akkor, sem azóta nem történt meg.)

A városháza egyik oszlopára szerelt tábla felirata: Ebben az épületben alakult meg 1956. október 26-án a magyar nemzeti tanács helyi szervezete. Avatása 1992. október 26-án volt. Avató beszédet Ebinger Endre '56-ban óvári gimnáziumi tanár, az ötvenhatos nemzeti tanács, az 5-ös bizottság tagja, a forradalom leverése utáni megtorlások elszenvedője mondott.

Szavai így hangoztak: „A forradalom elfojtása után mindenki tudta, hogy 1956-ban Magyarországon forradalom volt, de senki sem beszélhetett róla valóságnak megfelelően szíve szerint, emlékéit leplezni kellett, nevét sem lehetett kiejteni. Mi, mosonmagyaróváriak mindig emlékeztünk. Ki-ki a maga módján, szűk családi körben, barátok között, templomokban, temetőekben, börtönökben. Ez a lapangó emlékezés adta az erőt és bátorságot ennek a városnak, hogy három évtized eltelte után az országban szinte elsőként nyíltan és hangosan megszólalt.

Azóta e napon évről-évre emlékezünk alapköletéttel, kopjafák állításával, emlékműavatással. Most is az 56-os emlékparkhoz indulunk.

Előtte azonban itt a városháza bejáratánál méltó és maradandó táblát avatunk annak a testületnek emlékére, amely a forradalom alatt a város vezető testülete volt. Megemlékezünk arról a Nemzeti Tanácsról, amely a forradalom viharában jött létre, a fegyverek, a gyász, az indulatok viharában.

A régi, rendíthetetlennek hitt hatalom összeomlására forradalmi erő még nem jött létre, az indulatok elszabadultak, a város összeroppant. Ezekben a sorsdöntő órákban az emberek városszerte az eseményeket tárgyalták és küldötteket választottak.

Akkor én gimnáziumi tanár voltam itt. 24 éves. A város pedagógusai – egy viharos gyűlés után – azzal a megbízással küldtek a városháza épületébe, hogy a pedagógusok érdekei mellett a mosonmagyaróvári ifjúságot is képviseljen.

Ebben az épületben alakult meg a Nemzeti Tanács, mely magára vállalta a város ideiglenes irányítását. Ezt a város polgáraival falragaszon tudatta, melyben a Nemzeti Tanács a forradalmat a magyar nép győzelmének nevezte, hitet tett a rend és nyugalom helyreállítására.

Említést érdemel, hogy később, a megtorlás idején pár soros falragasz nyomdai engedélyezése is bűncselekménynek számított és ezért hurcolták meg a városháza akkori igazgatási osztályvezetőjét, Pál Sándort is.

A Nemzeti Tanács megalakulása után osztozott a város gyászában, fájdalmában, halottait eltemette és előre tekintett. A város sebesültjeinek vér, Budapestnek segítség kellett. A mosonmagyaróvári Nemzeti Tanács tartotta kezében az ország egyik ütőerét, Hegyeshalmot. Hegyeshalom hirtelen kiemelkedő szerepet kapott. Óriásira nőtt a személy- és áruforgalom, Az üzemi munkástanácsoknak döntő szerepük volt a segélyszállítmányok továbbításában. Megalakult a Nemzetőrség. A határ őrzését a Katonai Tanács vette át Ambrus őrnagy vezetésével. A felesketett gazdászhallgatók járőröztek, vigyáztak a rendre. A Nemzeti Tanács a kórház orvosainak segítségével a rendkívüli nehéz körülmények ellenére is biztosítani tudta a város sebesültjeinek ellátását.

Később, a Nemzeti Tanács ez irányú tevékenységéről nyilatkozva Dr. Vida Ferenc – a hírhedt vérbíró – a Legfelsőbb Bíróságon ezt azért minősítette bűncselekménynek, mert a vér és gyógyszer az ellenforradalmárok számára érkezett. E kijelentés nemcsak a mosonmagyaróvári Nemzeti Tanács, hanem az egész emberiség arculcsapása volt.

A forradalom győzött. Benne részt venni csodálatos és megrendítő volt. A Nemzeti Tanács az üzemi Munkástanácsokkal egyetértve november 5-ére meghirdette a város egész területére a munka elkezdését.

November 2-án azonban már vészjósló jelek mutatkoztak. Abda, Öttevény sora jelezte telefonon a rajtuk áthaladó szovjet páncélosok számát. A túlerő félelmetes volt. A határt a szovjet páncélosok hermetikusan lezárták.

A történelem fintora, hogy míg az ország ezekben a napokban az Amerikai Egyesült Államoktól várt hathatós segítséget, addig a város Nemzeti Tanácsának egyik utolsó tevékenysége éppen segítségnyújtás volt a vesztegzár miatt itt rekedt és a szovjetek őrizetébe került nyugati és amerikai diplomata-családtagok kimentésére és elszállásolására.

November 4-én hajnalban a szovjetek lefegyverezték az épületben tartózkodó kis létszámú nemzetőrséget és a városházát elfoglalták. PA szovjet páncélosok körülvették az Akadémia várépületét. A reggeli órákban a helyzet kritikussá vált. Lugosi Géza, a Nemzeti Tanács elnökének kérésére a gazdaszallagatók fájó szívvel, könnyes szemekkel letették a fegyvert. Elkerültük a további vérontást.

November 5-én Szuворov alezredes erőszakkal átvette a hatalmat. A Nemzeti Tanács megszűnt. Tagjai nem voltak hősök, csupán a városért, a forradalom teljes győzelméért tenni akaró polgárok.

Az 56-os forradalom befejezetlen maradt. 1989-ben újra elkezdtük. Folytatása, a forradalom teljes győzelmének kivívása a mai fiatal generáció kötelessége. Legyen ehhez példakép a Nemzeti Tanács tenni akarása, adjon nekik erőt és segítse őket 56 szelleme.”

1995. Kisalföldi Erdőgazdaság

Az 1956. október 26-ai sortűzben két erdészeti dolgozó is hősi halált halt. Az ő emlékükre a Kisalföldi Erdőgazdaság 1995-ben mosonmagyaróvári zárt telephelyük területén, ami a Wittmann Antal parkban volt, kopjafát és szimbolikus sírkövet állított. 2016-ban a telephelyet eladták, de az emlékhelyet nem hagyták elveszni, hanem új, méltó helyszínt kerestek neki.

A várost Máriakálnok felé elhagyva, a volt lőtér közelében alakították ki az erdőgazdasági dolgozók emlékhelyét. A sírkőtáblát és a kopjafát is felújították, majd egy magasabb talapzatra állították. A környezetet rendbe tették és 2016. október 25-én ünnepélyes keretek között újraavatták. Megemlékező beszédet a Kisalföldi Erdőgazdaság igazgatója mondott.

A cég dolgozói azóta is minden évben leróják kegyeletüket a hősök emléke előtt. Sajnos a Városi Gyásznapi helyszínei közé eddig mégsem került be az erdőgazdaság ’56-os emlékhelye és megemlékezése.

1996. október 23. Bolyai Iskola

A mosonmagyaróvári Bolyai Iskola (Szent István király út 6.) elődjében volt általános iskolai tanuló Magyar Katalin (1940-1956). A képzőművész tehetséggel megáldott lány Budapesten tanult tovább, az úgynevezett kisképzőben. 1956. november 7-én önkéntes ápolónőként egy sebesült gyermek szállítása közben hősi halált halt. Emlékét 1996-ig ebben a városban, ebben az iskolában nem ápták, nem őrizték. Csete Lajos volt mosoni tanár kezdeményezésére az önkormányzat, az iskola és az 56-os egyesület állított és avatott 1996. október 23-án emléktáblát az iskola belső udvarán. Azóta az intézmény minden évben megemlékezést tart Magyar Katalin emléktáblájánál.

1999. október 26. Magyaróvári temető

1999-ben a Mosonmagyaróvári '56-os Egyesület a Hősök Kápolnájának a magyaróvári temető felőli falára a sortűz áldozatainak és a kivégzett mártíroknak a neveit tartalmazó márványtáblákat helyezte ki. Ekkor hozták ide a még '89-es kopjafát is a temető végéből. Az anyagiak nagy részét Tánczos Lóránd önzetlen felajánlása biztosította. Érdekesség, hogy a Gyász téren 54 névre faragott kopjafa található, az óvári temető emlékhelyén viszont már csak 50 nevet írtak fel. Az emlékhelyen olvashatók még a mártírok nevei is, köztük egy olyané, akit ugyan a Földes-perben ítélték el, de nem halálra, azonban tragikus végű sorsa miatt mártírrá vált. Erről az emlékhelyről indul minden év október 26-án a gyalogos menet a Gyász térre. Az önkormányzat mindig biztosít egy buszt is, amely a menetet követi a térig.

2006. október 26. Karolina Kórház

Az '56-os egyesület Dr. Székelyhidi László kezdeményezésére 2006-ban állított emléktáblát a Karolina Kórház területén belül annak az épületnek a falára, mely 1956-ban fogadta és ellátta a sortűz sebesültjeit. Az akkori kórházi dolgozók emberfeletti munkájáról több visszaemlékezés, riport is készült. A kórház 2006 óta a Gyásznapi megemlékezések egyik helyszíne.

2006. november 4. Városháza

Rosamarie Szalay németországi képzőművész a városnak adományozott 1956-os domborművét a Városháza bejáratánál helyezték el és avatták fel 2006. november 4-én. 2015-ben onnan az épület azon oszlopára szerelték át, ahol az 1992-es városi nemzeti tanács emlékére állított tábla van.

2008. január 11-én a város és a református egyház emléktáblát avatott Gulyás Lajos (1918-1957) református lelkész, '56-os mártír emlékére, az előző évben róla elnevezett utcában. Az emlékhely a Gyásznapi megemlékezések sorába is bekerült, ahol mindig egyházi személy mond beszédet.

2016. október 28. Magyaróvári temető

Az 1956. október 26-ai sortűz áldozatainak október 28-ai temetése napjára időzítve, 2016. október 28-án avatták a magyaróvári temetőben található tömegsírban nyugvó halottak emlékére Lebó Ferenc szobrászművész obeliszkjét, melyet az Angliában élő Magyar Árpád '56-os menekült és családja állíttatott saját költségén. A korabeli fotók és filmfelvételek alapján beazonosítható tömegsírok közelében elhelyezett emlékműnél azóta minden év október 28-án tartanak koszorúzást és ez a helyszín bekerült a városi megemlékezések sorába.

Magyar Árpád már korábban is szeretett volna konkrét elképzelésű és megtervezett forradalmi emléket állítani a városban, de az érdekében és nevében eljáró helyi képviselőjének minden próbálkozása eredménytelen maradt. Simon Zsuzsanna a Mosonmagyaróvári '56-os Egyesület titkára javasolta a tömegsírban nyugvók emlékére emlékhely kialakítását. Az állító a javaslatot elfogadta s a hatvanadik évfordulóra el is készült a méltó emlékmű, ezzel a felirattal: Az 1956-os gyilkos sortűz tömegsírban nyugvó áldozatainak emlékére. Ennek ellenére a városi plakátokon, meghívókon a tömegsírt továbbra is feltételezettként írják.

Az 1957-es győri koncepciók per során halálraítélt és kivégzett óvári mártírok földi maradványait sopronkőhidai exhumálásuk után végső nyughelyükre 1991. március 23-án helyezték a magyaróvári temetőben. Azon részt vett és beszédet mondott Antall József miniszterelnök is. A temetőben három mártír nyugszik. Egyikük családi sírhelyen, ketten a város által adományozott sírban. 1993-ban Rieger Tibor szobrászművész által tervezett különleges síremlékek készültek emlékükre. Alkalmanként ezeken a helyeken is tartanak megemlékezéseket. A sírokat a családok és időnként a helyi ötvenhatos egyesület tartja rendben. Mindkét sír a Nemzeti Sírkert része. 1998-ban a Magyar Demokrata Fórum helyi szervezete emléktáblát állított annak a háznak a falára (Fő u.23.), ahol Antall József találkozott a szervezőkkel 1991. március 23-án a mártírok újratemetése alkalmából. Az emléktáblánál a régi párttagok és tisztelők Antall József megemlékezéseket szoktak tartani.

A 2015. május 30-án, Dohy János akadémiai igazgatóhelyettes tiszteletére állított táblán nem jelölik professzor úr '56-os múltját, a forradalom leverése utáni megtorlások szenvedéseit, ezért most idemácsolom Kuroli Géza volt dékán táblaavató beszédének egy részét:

Oktatói és szakmai pályafutását az 1956. évi októberi forradalom és szabadságharcot követő koncepciók perék derékba törték. A letartóztatások 1957 tavaszán megkezdődtek. Dohy Jánost behívták a mosonmagyaróvári rendőrségre, ahonnan nem engedték haza. Rá akarták venni a Varga Ernő bűneit részletező

koholt vádakát is tartalmazó nyilatkozat aláírására. Erre azonban nem volt hajlandó, így két nap után hazaengedték. Varga Ernő büntetőperének tárgyalásán, Győrben tanúként hallgatták ki, ennek következményeként helyben letartóztaták. A tárgyalás során az államügyész először halálbüntetés kiszabását kezdeményezte. Az utolsó szó jogán elmondott megrendítő hatású beszédének is köszönhetően büntetését 10 év szabadságvesztésben határozták meg, amelyből 5 évet (1957. május 28 - 1962. április 3.) letöltött.

Simon Zsuzsanna

Tisztelt olvasóinkhoz!

Az Őrző számai igény szerint nyomtathatók. Ezért, ha valaki szeretné megkapni a korábbi számokat, jelezze, és eljuttatjuk hozzá.

Aki pedig nincs a levelezőlistánkon, de szeretne rákerülni, szintén jelezze.

Elérhetőség: Ámon Antal, 06 30 814 9917 vagy 06 1 257 0190 és:

antaltopamon@hotmail.com

Aki pedig elolvasta, ne dobja ki példányát, hanem adja tovább!

Ügyfélfogadás, összejövetelek

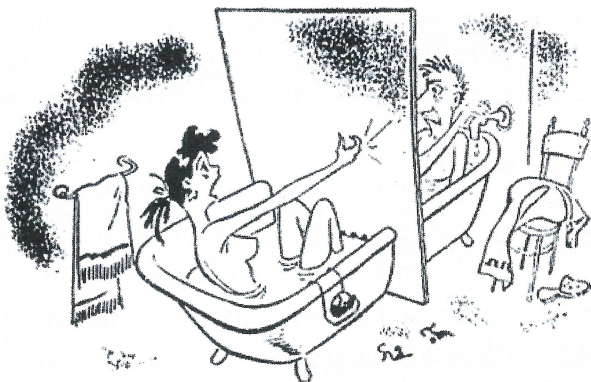
Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a POFOSZ Hagományörző Tagozatának 2016-tól átalakult az ügyfélfogadási rendje. Barátainkat és tagtársainkat **előzetes egyeztetés után** – bármely hétköznapon – várjuk a tagozat székhelyén: Budapesten, a XIV. kerület, Nagy Lajos király útja 155. számú irodánkban. Kérjük, hogy látogatási szándékát előre jelezze Ámon Antalnál – a tagozat elnökénél – a 06-30-814-9917 vagy a 06-1-257-0190-es telefonszámon. Az előzetes bejelentkezés Vasvári Évánál, a hagyományörzők elnökhelyettesénél is jelezhető a 06-20-428-7351 vagy a 06-1-781-3674-es telefonszámon.

A havonkénti találkozók a covid járvány miatt további értesítésig elmaradnak.

Társbérlet

Tonez Tibor rajza

— Halló, Stucni úr, legyen szíves, erresszen még egy kis melegvizet! .

Ludas Matyi: Halló, Stucni úr, legyen szíves, erresszen még egy kis melegvizet!

Rákosi udvari bolondja

Egy politikai karrier, avagy a „nagy idők tanúja”

Bizonyára mindannyiunknak van olyan különös története, amely az évek múltával sem tud kikopni emlékezetünkéből. Így vagyok én Müller Sebestyénnel, akit a szüleim szomszédságában élő hölgy élettársaként ismertem meg. Sokszor találkoztunk a legváratlanabb helyeken, szinte rendszeres gyakorisággal. A hatvanas évek elején pénztáros volt a Műjégpályán.

Már a technikumi üzemi gyakorlatokat végeztük az Erzsébetvárosi Tejüzemben, amikor mint az üzem főmérnöke üdvözölt. Később a Műszaki Egyetem könyvtárában találkoztunk rendszeresen, ahol egy párttörténeti munkán dolgozott. Ezután, mint friss diplomásnak, a Hűtőipari Szövetkezet igazgatójaként adott munkát. Egy másik alkalommal, mint kivitelező dolgoztam a Garay-térnél lévő rendőr-őrszoba átépítésénél és a rendőrség részéről Müller volt a műszaki átvevő.

Nem tudom pontosan, mikor kezdett megnyílni irányomban, de hát a lelkiismeret útjai kiszámíthatatlanok. Megtudtam, hogy a szüleit elhurcolták a háború alatt. Őt Győrnél lerángatták a vonatról valamilyen sürgős munka elvégzése céljából. Ott megismerkedett egy rabbi-val, akivel szoros barátságot kötött, s akivel együtt bujkált a háború végéig.

A rabbi tanácsára vett például párttagkönyvet 1939-es keltezéssel, partizán igazolványt és mindenféle egyéb papírokat, melyekre szüksége lehet. Csodálkozásomra elmesélte, hogy a nevek kicserélése egyszerű művelet volt az igazolványokban, de drágább áron még direkt névre szólót is árultak.

Szaktársa nem lévén, a párt jóvoltából, mint tagdíjbeszedő „dolgozott”, mígnem az egyik este egy barátja fontos és bizalmas kihallgatásra bevitte a Rákosi-titkárságra. Este 11 óra körül maga Rákosi elvtárs fogadta őket. Legfelsőbb utasításra – mondta Rákosi – létre kell hozni egy ideológiai csoportot, amelynek a lakosság hangulatát a párttal szimpatizáló irányba kell befolyásolnia.

Rákosi először előadásokra, tömeggyűlésekre gondolt, de Müllernek volt egy másik ötlete: a vicc. Azért a vicc, mert amin az emberek nevetnek, arra már nem is lehet olyan haraggal gondolni, az máris szimpatikusabb. Az ötlet tetszett Rákosi elvtársnak. Müller, mint alkalmas személy, teljhatalmú felelősnek lett kinevezve, aki csak Rákosinak tartozott beszámolni. Először a Gellért-hegyen kaptak egy szobát irodának, majd a Népköztársaság útján egy villát. (1) Ez lett később a Magyar Sajtó Háza.(1)

Müller szorgalmas munkája révén a csoport ötven főre növekedett. Feladatuk egyrészt viccek gyártása volt, másrészt azok terjesztése, illetve a lakosság hangulatának felmérése. Ha egy-egy vicc-adag átment a cenzúrán és elfogadta a „legfőbb vezér”, akkor jöhetett a forgalomba hozás: beépített pincérek, kabinosok, vonatkalauzok, házmesterek segítségével. A hangulat felmérésére is ugyanez a rendszer szolgált. Ezt egészítette ki, Müller javaslata alapján, a mai napig érvényes úgynevezett hangulatjelentés a párttitkárok részéről, amit minden hétfőn minden párttitkár elkészít és jelent felfelé a szolgálati úton, amíg a fejhez nem ér.

De, mert semmi sem tart örökké, Müllernek is távoznia kellett posztjáról 1956 után. Ekkor lett jégpálya alkalmazott. Majd dobálták ide-oda, mint felesleges embert, akitől valahogy mégis tartottak, mint a „nagy idők tanújától”.

(1) Ma ismét Andrassy út.

Hányatott évek következtek, mígnem elérkezett a nagy „kádertemetőhöz”, a Magyar Partizán Szövetséghez. Látva a tévében a hasonló francia, olasz, jugoszláv bajtársi szövetségeket egyre idősödő, fogyó taglétszámmal, az ember azt hinné, ezek a nevezetes szervezetek idővel szép csendben kihalnak. Nem így a magyar változat. A világ egyik legaljasabb gittegylete él és virul, mint soha előtte. Ahogy sohasem hallott senki magyar csendes-óceáni flottáról, ugyanúgy ismeretlen volt a magyar partizán is.

Pár szerencsétlen sorsú, megboldogult magyar ember emlékéből és vérdíjából létrehoztak egy szervezetet, amely mostanra a pártmunkában fölöslegessé vált elvtársaknak nyújt menedéket és nem utolsósorban kiemelt nyugdíjat, ki tudja, még meddig?

Müllertől tudtam meg azt is, hogy valaha együtt kezdtek Komlós Jánossal, a „híres” humoristával és Megyeri Károllyal, a Magyar Televízió igazgatójával. Viszont azt nem árulta el, mi lett a viccgyártó munkacsoportjának későbbi sorsa. Azt csak sejtem, különösképpen, ha az elmúlt hónapokban Pesten lábra kapott, Csernobillal kapcsolatos vice-szökőárra gondolok. Van vice a rádióaktivitásról, Gorbacsovról, a pánikról, stb. Újak és régi viccek új tartalommal. Úgy látszik mindenre gondoltak az illetékesek, csak egy dologra nem.

Azok a delíriumos, hibbant agyú kiszolgálói a szovjet önkénynek, akik pozíciójuk megőrzéséért mindenre hajlandók, ugyanúgy benne vannak ezúttal a rádióaktivásban, mint az általuk rendre félrevezetett ország. A gammasugarak ugyanis csak a fizika törvényeit ismerik, és nem véd meg ellenük a párttagkönyv, még akkor sem, ha most olyan utasítás járja, hogy próbáljuk elviccelni Rákosi módszerekkel a rákos daganatokat.

Mert ne feledjék a tréfacsinálók: a villamos alatt fekvő elgázolt ember mosolya nem őszinte.

Borombovits János írása az ausztráliai hetilap, a Magyar Élet 1986. augusztus 7-i számából.

Forrás: Pesti Srácok

Véres hétköznapiak a kommunizmusban

A Cseka és a KGB a könyörtelen tömegterroret tűzte zászlajára

Félix Dzszerzinszkij, egy lengyel nemesi származású bolsevik forradalmár 1917. november 21-én javasolta, hogy alapítsanak meg egy állambiztonsági szervezetet az ellenforradalom elleni harcra. A később „Vas Félix”-re elkeresztelt ötletgazda azután 1926-os haláláig vezette a funkciójának nevéből rövidített Csekat. Ő egyébként a vörös terror és a kozák népek megsemmisítése atyjaként is ismert. A szervezet nagy része is a birodalom kisebbségeiből tevődött össze, a grúzoktól a letteken át a zsidókig. Ez a szervezet több névváltoztatáson ment keresztül utolsó nevéig, a KGB-ig.

A szervezetről az egyik legfontosabb könyvet George Leggett írta: *The Cheka: Lenin's Political Police (A Cseka, Lenin politikai rendőrsége)* címmel (Clarendon Press, 1981)

Ebből adunk közre néhány idézetet, amivel a kommunista rendszer véres hétköznapijainak hangulatát érzékelhetjük már annak születésétől fogva.

„Lényeges az, hogy a Szovjet Köztársaságot az osztályellenségtől védmezzük, mégpedig úgy, hogy koncentrációs táborokban szigeteljük el őket.” – áll egy bolsevik parancsban. (179. old.)

„Bárki, aki meg meri azt tenni, hogy agitál a szovjethatalom ellen, azonnal le lesz tartóztatva és koncentrációs táborba lesz zárva.” - részlet egy bolsevik körlevélből. (179. old.)

„Mi nem folytatunk háborút egyes emberek ellen. Mi a burzsoáziát (1) semmisítjük meg, mint társadalmi osztályt. A vörös terrornak ez a lényege.” - Martin Latsis, lett származású Cseka vezető. (114. old.)

(1) A burzsoázia – marxista szóhasználatból került a köznyelvbe. A polgárságot, lényegében a középosztályt jelenti, akik a proletárhatalom útjában álltak, akár valójában, akár feltételezhetően.

„A vörös terror nem más, mint a forradalom ellenségeinek megsemmisítése az osztály-hovatartozásuk alapján és a forradalom előtti foglalkozásuk alapján.” – Félix Dzserszinszkij. (114.ol.)

„Szovjet-Oroszország 100 milliós lakosságából magunkkal kell vonszolnunk 90 milliót. Ami a fennmaradó 10 milliót illeti, számukra nincs mondanivalónk. Őket meg kell semmisíteni.” – Grigorij Zinovjev (Apfelbaum)

„Csak nem képzelik azt, hogy győzhetünk anélkül, hogy alkalmaznánk a legkegyetlenebb forradalmi terrort?” – Vlagyimír Iljics Lenin. (57.old.)

„...vigyenek végbe könyörtelen tömegterrort a kulákok, papok és a fehér gárdisták (2) ellen, a megbízhatatlan elemeket pedig zárják koncentrációs táborba a városon kívül!” – Vlagyimír Iljics Lenin

„... Az első tél folyamán Krím lakosságának 800 ezer lakosából 96 ezer embert lelőttek. A vágás hónapokig tartott. November 28-án az Iszvestija, az Ideiglenes Szevasztopol Forradalmi Bizottság közzétette a kivégzettek első listáját - 1634 fő, november 30-án a második - 1202 fő. Csak Szevasztopolban egy hét alatt Kun Béla több mint 8000 embert lőtt le, és ilyen kivégzések történtek az egész Krímben, gépfegyverek működtek éjjel-nappal.” (seagun.ru, 2020. július 13.)

Ámon Antal

- (2) A fehér gárda - gyűjtőfogalma a kommunista ellenes erőknek, a vörös gárda ellentette.

Impresszum: ŐRZŐ, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (POFOSZ) 1956-os Hagyományörző Tagozatának negyedéves hírlevele.

Főszerkesztő: Ámon Antal. Tel.: (1) 257-0190, 06 30-814-9917

Szerkesztő: Vasvári Éva, lapszerkesztő: Kurtz Mária

Kiadóhivatal: 1149 Budapest, Nagy Lajos király útja 155.

Tel: (1)789-1466, e-mail: hagyomanyorzok1956@gmail.com

Honlap: www.hagyomanyorzok1956@weebly.com

Az embertelenség vezérelvei

Milliók halála nem okozott lelkiismereti kérdést

Forrás: ma7.sk

A kommunista eszmék és gyakorlat eminensen exportálhatóak voltak. Ebből származott ezen ideológia és rendszerszervezés kimagasló társadalmi veszélyessége. Alább néhány szemelvényt közlünk a kommunista vezérelvekből, amelyeket nem az úgynevezett európai szovjet blokk kommunistái hangoztattak, hanem elvtársaik – szerte a világban.

„Lenin arra tanított minket, hogy legyünk könyörtelenek a forradalom ellenségeivel szemben és emberek millióit kell megsemmisítenünk annak érdekében, hogy biztosítsuk az Októberi Forradalom győzelmét.” – állította Nur Muhammad Taraki, afgán kommunista diktátor.

(Christopher Andrew és Vaszili Mitrokhin: The Mitrokhin Archive II: The KGB and the World (A Mitrohin gyűjtemény II. A KGB és a világ), Penguin, 2006, 389.old.)

„Csupán egymillió afgánt fogunk életben hagyni. Ennyire van csak szükségünk a szocializmus felépítéséhez.” – fogalmazott Sayyed Abdullah, afgán kommunista börtönigazgató.

(Sylvaine Boulouque, Communism in Afghanistan, a Stephane Courtois szerkesztette könyvben, The Black Book of Communism (A kommunizmus fekete könyve), Harvard University Press, 1999, 713.old.)

„Azt csináljuk, amit Lenin. Nem lehet szocializmust építeni Vörös Terror nélkül.” – jelentette ki Asrat Destu, az etióp hadsereg politikai komiszárja.

(Andrew és Mitrokhin, idézett mű, 467.old.)

„A forradalom győzelme egymillió ember halálába fog kerülni.” – a perui Shining Path (Fényes Ösvény) jelszava.

(Final report of the Truth and Reconciliation Commission (Az igazság és kiegészztelődés bizottságának végső jelentése), Peru, 2003. augusztus 28., Általános következtetések, 21. bekezdés.)

„Abszolút hatalom az, amikor egy ember éhezik és te vagy az egyetlen, aki ételmet tud neki adni.” – bölcselkedett Dr. Robert Mugabe, a zimbabwei marxista diktátor.

(The Times, London, 2004. július 9.)

„Jobban jönnénk ki csak 6 millió emberrel, a sajtójainkkal, akik támogatják a felszabadítási harcot. Nem akarjuk a többit, ezeket a fölösleges embereket.” – mondta Didymus Mutasa, a Zimbabweben uralkodó párt hivatalnoka.

(Washington Post, 2003. január 1.)

„Ha nyerünk, én nem akarok semmi pozíciót vagy elismerést. Azt a munkát akarom, amivel megszabadulhatunk az ellenségeinktől, mindazoktól, akiktől meg kell szabadulnunk. Az egy nehéz feladat lesz, mert emberek millióiról beszélünk, akiket el kell tüntetni.” – tervezte az olasz Vörös Brigádok egyik harcosa.

(Alessandro Orsini: Anatomy of the Red Brigades, Cornell University Press, 2011, 5. old.)

„Egy polgárháborúban emberek egész osztályai tűnnek el. A nép eltöröl bizonyos osztályokat és ezek az osztályok megismerik akkor a társadalom dühét.” – magyarázta Daniel Ortega, a nicaraguai sandinista vezető.

(Wall Street Journal, 1984. október 12.)

Egy interjúból, amit Eric Hobsbawm, a Nagy-Britanniában dolgozó kommunista történész adott:

Kérdés: Amikor 1934-ben milliók és milliók halnak meg a Szovjet kísérletezésben, ha tudott volna erről, jelentett volna ez valami különbséget Önnek abban az időben? Az elkötelezettségében? Kommunista mivoltában?

Válasz: ...Valószínűleg nem.

Kérdés: Ami ebből következik, az azt jelenti, hogy ha a sugárzó jövő valóban bekövetkezik, akkor a 15-20 millió ember megsemmisülése ezzel igazolható lenne?

Válasz: Igen.

(Times Literary Supplement), 1994. október 28.)

Eric Hobsbawm Egyiptomban született 1917-ben zsidó szülőktől. A Német Kommunista Ifjúsági Ligába 1931-ben, a Nagy Britanniai Kommunista Pártba 1936-ban lépett be.

Az 1956-os magyar forradalom szovjet katonai leverése eredményeképpen a Brit Kommunista Pártot ezrével hagyták el a hitüket veszített párttagok, de Hobsbawm maradt. Viszont aláírta a történészeknek azt a levelét, amivel tiltakoztak a szovjet fegyveres erők magyarországi inváziója ellen. Majd támogatta az 1968-as Prágai Tavasznak nevezett mozgalmat is. (Wiki)

Magyar humor Ausztráliából

Az alábbi vicceket az Ausztráliai Magyarság 1986. áprilisi számából idézzük. A tréfás szöveg azt üzeni: bárhová is sodortassék a magyar ember, látás- és gondolkodásmódja mit sem változik. Sérelmeit nem felejtí, ám jó humorát sem veszíti el.

- Mi van veled, miért a kötés a fejedben?
- Egy nyugati utat vertem ki a fejből.

-o-

Korunk tudósai „nagy kérdésekre” keresik a választ.
Marxista tudósok most a következő kérdéssel foglalkoznak:
Lesz-e élet a kommunizmusban a halál előtt?

-o-

- Igaz, hogy a cseh hazafiak kérték a szovjet hadsereg segítségét?
- Igaz, de az 1938-ban volt és csak 1968-ban jöttek.

-o-

Sorozáson a tiszt megkérdezi a cigányt, hogy ki ellen akar harcolni.

Természetesen az amerikaiak ellen!

Nagyon helyes. És miért?

Mert nem mindegy, hogy az ember milyen fogságba esik.

-o-

Kovács fogadja az új szovjet nagykövetet. Sorba mutogatja neki a főváros nevezetességeit, de vajmi kevés eredménnyel, mert az orosz ugyancsak lefitymál mindent. Végül Kovács egy hatalmas vöröstéglás épület elé viszi.

- Ez is valami - mondja az orosz—minálunk Moszkvában legalább tízezer ilyen ház van.
- Na, az elég szomorú—feleli Kovács.
- Miért lenne szomorú?
- Mert ez az örültek háza.

-o-

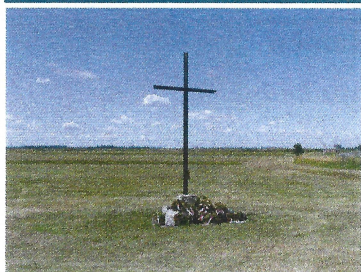
Két nagy cápa beszélget. Az egyik azt mondja, hogy ő a minap bekapott egy angol úriembert.

- Honnan tudod, hogy angol úriember volt? – kérdezi a másik.
- Mert volt egy sétabotja, szmokingja és cilinder kalapja.

A másik cápa meg azt mondja, hogy ő nemrégiben bekapott egy kommunista párttitkárt.

- Nahát, azt honnan tudtad, hogy párttitkár volt?
- Onnan, hogy gerinctelen volt és nem volt bőr a pofáján.

Megújul a Hortobágyi Keresztés Emlékmű

Harminc éve állította fel a POFOSZ a Hortobágyra kitelepített és oda kényszermunkára hurcolt magyarok emlékművét Hortobágy település szélén.

Fotó: Kurtz Mária, felújítás előtt

Az idő vasfoga az elmúlt időszak alatt azonban elvégezte romboló munkáját a vasúti sínekből kialakított kereszten és a kereszt alapzatán valamint az ott elhelyezett emléktáblákon.

Bene József bajtársunk, a Kitelepítettek-tagozatának megbízott elnöke, a közelmúltban, a helyszín meglátogatása után felhívta a figyelmet az emlékmű felújításának szükségességére. Lengyel János, a POFOSZ elnöke munkához látott, kapcsolatait felhasználva pénzt szerzett és megbízta Láczi Lajost a POFOSZ Hajdú-Bihar megyei elnökét a munka felügyeletével.

A képen új tábla nyugtázza azt a három intézményt, amelyek a felújításhoz anyagilag és erkölcsileg hozzájárultak.

Az emlékmű felújítása készült a Magyar Politikai Foglyok Szövetségének szervezésében a Miniszterelnökség és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt támogatásával.

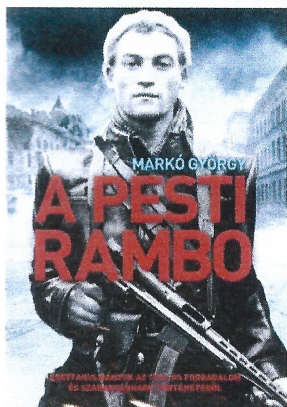
2020

Két idézetet is ajánlok az olvasó figyelmébe azokról a táblákról, amelyek már eddig is a talapzat részei voltak:

„Nehéz dolog hitványabbak uralma alatt élni.” (Demokritosz)

„Tisztelet az áldozatoknak, megvetés az elkövetőknek!”

Ámon Antal

A pesti Rambo

Markó György: *Esettanulmányok – 1956*

Az 1956-os forradalom és szabadságharc kimeríthetetlen tárháza a kutatásoknak. Az előzmények, az események, a következmények és az emberi sorsok folyamatosan feltárt dokumentumai újabb és újabb megvilágításba helyezik a magyar történelem e nagyhatású időszakát – korántsem lezárva és bevégezve a krónikát. Markó György könyve, *A pesti Rambo* is azt példázza, hogy még nagyon sok mondanivaló van e korszakról.

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány kiadásában 2018-ban megjelent kötet borítószövegén a szerző mások mellett azt írja: „...De magam is nyomoztam: többek között korabeli fényképeken felbukkanó személyeknek eredtem nyomába. A könyv szereplői leginkább a társadalom peremére sodródott antihősök, akik a forradalom kulisszái között sem tudtak kitörni hátrányos helyzetükből.” S valóban, a könyv lapjain megelevenednek előttünk azok a Rambo-sorsok, amelyeket nem csak hogy el kell helyeznünk a forradalomról alkotott összképünkben, de amelyekről erkölcsi ítéletet is mondanunk kell. A szerző szándéka nyilvánvaló: mélyebbre tekinteni, mint amit kiról-kiről láttatni engednek a korabeli külföldi lapok címlapfotói. A mi pesti Ramboink sorsa terhektől nehéz, de talán éppen ezek az életutak tudatosítják bennünk, hogy 1956 szereplőit illetően sem hagyatkozhatunk a felszínes tudásra.

A könyv a magyar állambiztonság működésébe is bepillantást nyújt. Olvashatunk a hálózatok kötelékében tevékenykedő személyekről, miként képet alkothatunk a szervezet „minőségéről is”. Ez utóbbit illetően – a leírtak szerint – az államvédelmi felső vezetők pontosan ötven százaléka semmilyen szakmai végzettséggel nem rendelkezett, miképpen ez a beosztott tisztek ötvenhét és a tiszthelyettesek több mint kilencven százalékára is érvényes. Az általános műveltség hiánya oda vezetett – olvasható a könyvben –, hogy amikor a fonyódi járási osztály vezetőjének 1955-ben felvetették a kultúrfronton folytatandó élesebb harc szükségességét, ő a János vitéz című dalmű betiltását javasolta, mondván: „Hónapok óta játsszák az orrunk előtt a János vitézt és mi nem figyelünk fel erre”.

S hogy az olvasó ne maradjon csattanó nélkül, a könyv utolsó fejezetében megismerhetjük egy görög emigráns és a magyar állambiztonság kapcsolatát. Az illető nem más, mint a Gergely fedőnevű ügynök – azaz Georgiosz Vasziliu – aki sikeres üzletemberi pályafutása után 1988-1993 között a Ciprusi Köztársaság elnöke volt. Hátborzongató a történet. Kiváltképp azért, mert ez maga a valóság.

Vasvári Éva

Zrínyi Ilona várrendtartása

A nagyasszony a lehetetlent is megkísértette

Zrínyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc édesanyja, a magyar történelem hősnője cselekvő részese volt a Habsburgok elleni kuruc felkelésnek. A nagyasszony második férje – Thököly Imre – oldalán vett részt az eseményekben, s a lehetetlent is megkísértve küzdött a császáriakkal szemben. Munkács várát több mint két évig védte Antonio Caraffa generális ellenében, miként fia gyermekkorának színhelyét, Regéc várát is őriznie kellett. Alábbiakban ez utóbbi erősség várrendtartása olvasható – keletkezése 1678. május elseje. A parancsolatok körültekintésről, éberségről és megfontolt szigorról tanúskodnak.

1. Tilos a szitkozódás. Akit rajtakapnak, egy forintot fizet, vagy 12 botütést kap.
2. Éjjel dobszóval kell a várat megkerülni.
3. Aki a várat meghágja – felmászik a falra – fejevesztéssel bünhődik.
4. Cirkáló, virrasztó, ha elalszik őrségben, első alkalommal három pálcautést kap, második alkalommal a vár fokáról le kell vetni a mélybe.
5. Ha a szolgák közül valaki kapitányi engedéllyel a váron kívülre távozik, s éjjelre nem jön vissza, tömlőcben bünhődjön, pálcázzák meg, s ha ismételten előfordul, keményebb verést kap és vasra verik.
6. Aki valakire kardot ránt, a kezét kell levágni, ha vért is ont, lenyakazzák.
7. Ha valakit elfognak s tömlőcbe vetnek – kivéve, ha parazstról van szó – az úrnőt értesíteni kell.
8. Az őrség havonta tartson céllövési gyakorlatot, a fegyvereket tartsák rendben, a gyalogosok a mustrán tisztességes bocskorban jelenjenek meg.
9. A tömlőctartó a rabokért a fejével felel.
10. A várfalon mindig tartsanak készenlétben hordókban vizet a tűzoltásra, hetente tisztítsák a kéményeket.
11. A garázdákat, szitkozódókat zárják tömlőcbe, reggeltől estig tartó időre. Ha a nap második szakában követi el tettét, akkor estétől reggelig.
12. Halálraítélt csak a végrehajtásra vihető ki a tömlőcből. Holmi fosos kurvákat be ne bocsássanak a várba, hanem az ki méltó, az illendő személyeket.
13. A darabontok feleségei magukat a várban megbecsüljék, ne szitkozódjanak egymás közt, ne verekedjenek a várban az asszonyok. Akit rajtakapnak, a kapu között tizenkettőt üssenek rá; ha makacs ki kell úzni a várból.

A MAGYAR POLITIKAI FOGLYOK SZÖVETSÉGE 1956-os HAGYOMÁNYŐRZŐI ÉS AZ 1956 ÖRÖKSÉGE ALAPÍTVÁNY 2020-ban

Irodalmi, történelmi pályázatot hirdetnek magyarországi és határon túl élő diákok részére 25 éves korig

I. Téma: Élet a börtönben

I. Készíts interjút egy ma még élő, az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeit megélt személlyel, aki a forradalmi eseményekben való részvételért, a megtorlás áldozataként börtönbe került. Kérdezd arról, miként tudta feldolgozni bebörtönzését, miből merített erőt a túléléshez, milyen körülmények között teltek fogsága évei, milyen embericellatársi kapcsolatok segítettek a börtönévek elviselésében, kikre számíthatott, s mit őriz meg emlékezetében örökre.

Dolgozatodat elkészítheted közvetlen vagy közvetett interjú, illetve monológ formájában.

A **közvetlen interjú** párbeszédese forma, konkrét kérdésekre adott konkrét válaszokat tartalmazó írás.

A **közvetett interjúban** mellőzhető a párbeszédese forma, az írásban a megkérdezett személyre hivatkozva közölheted mondanóját. (Például: X.Y. elmondta, hogy...)

A **monológban** a megkérdezett személy egyes szám első személyben mondja el történetét.

Terjedelem mindhárom formában: maximum 6-8 oldal.

II. Téma: Képzelt riport - 1956

II. Gondold el, hogy 1956 őszén újságíróként dolgozol, s lapodba riportot kell írnod a forradalom eseményeiről és hangulatáról. Válassz ki egy helyszínt és egy időpontot, s kövesd nyomon az ott és akkor zajló forradalmi történéseket. A látottakról, a benyomásaidról tudósítsd az olvasókat.

A riport műfajának jellemzői: ember- és élményközpontú, lehet benne leírás és dialógus, tartalmazhatja az újságíró szubjektív állásfoglalását, s szépírói eszközök is alkalmazhatók.

Terjedelem: Maximum 6-8 oldal

Igény esetén az interjúk elkészítéséhez – a megfelelő személyek elérése céljából – a POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozata segítséget nyújt. Ámon Antal telefonszáma: 06-30/814 9917.

D Í J A Z Á S

I. díj: 70.000 Ft

II. díj: 50.000 Ft

III. díj: 30.000 Ft

Beadási határidő: 2020. november 10. hétfő 24 óra

A pályázatokat az antaltopamon@hotmail.com címre várjuk.

A pályázat eredményhirdetésének pontos dátumáról a pályázóknak értesítést küldünk.